

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ชีวิตในทัศนะพุทธปรัชญาเถรวาท

ผู้วิจัย : นาย กงจิต พุไต่ปิง

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระใบฎีกาเสน่ห์ ญาณเมธี ,ดร., พธ.บ., MA.,Ph.D. (Philosophy.)

: ผศ.,ดร.วิโรจน์ อินทนนท์ ป.ธ.๗, พธ.บ.,Ph.D. (Philosophy.)

: นายบัณฑิต รอดเทียน ป.ธ.๔, ศน.บ., M.A.(Philosophy.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่องชีวิตในพุทธปรัชญาเถรวาท มีวัตถุประสงค์ ๓ อย่างคือ (๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ในพุทธปรัชญา (๒) เพื่อศึกษาความจริงของชีวิตมนุษย์ในพุทธปรัชญา (๓) เพื่อศึกษาการพัฒนาไปสู่เป้าหมายของชีวิตมนุษย์ในพุทธปรัชญาเถรวาท การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของชีวิตในทัศนะพุทธปรัชญาเถรวาทนั้น มีส่วนที่เป็นรูปธรรม (กาย) และนามธรรม (จิต) รวมตัวกันขึ้นกายกับจิตมีความสัมพันธ์กัน มีการพึ่งพาอาศัยกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ชีวิตในทัศนะของพุทธปรัชญา ไม่ได้ถูกสร้างจากอำนาจพิเศษ ไม่มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่มาสร้างชีวิต

ความจริง ของชีวิตคือความไม่เที่ยงแท้ เป็นไปตามกฎธรรมชาติของไตรลักษณ์ คือความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ ความไม่คงตัว ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมสลายไป ความเป็นทุกข์ คือภาวะที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นแล้วสลายไป ภาวะที่กดดัน ผืนและขัดแย้งอยู่ในตัว อันเนื่องจากการที่ปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพ ที่เปลี่ยนแปลง ไม่สามารถให้คงอยู่ในสภาพเดิมได้ ประการสุดท้าย คือความไม่ใช่ตัวตน ความไม่มีตัวตนแท้จริง ที่จะสั่งบังคับให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

การพัฒนาชีวิตมนุษย์ นั้นพุทธปรัชญาให้ความสำคัญทั้ง ๒ ปัจจัย คือนามธรรม และกายภาพเพื่อพัฒนาชีวิตให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตทั้ง ในระดับ โลภียะ และ โลกุตระ พุทธปรัชญาได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทั้ง ๒ ด้านไปพร้อมๆ กันในขณะเดียวกันก็นับมาทางด้านจิตใจเพราะเชื่อว่าศกยภาพทางจิตใจเป็นตัวกำหนดกระบวนการของชีวิตให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือพระนิพาน